

تقدیم بہ آنان کہ محبت را شناسند و آرزائی میدارند بی هیچ منتی...؛

اللہ صبر و محبت مادرم

الکوی پایمردی و رفاقت پدرم

وسنگ صبور زندگی ام، بمسرم.

تقدیر و شکر

سپاس یگانه معلم، هستی را که در همه مراحل زندگی الطاف بی پایانش را شامل حال این بنده حقیر نموده است.
از اساتید کرامی جناب آقای دکتر امیربانی، جناب آقای دکتر محسن آقا جانی، جناب آقای دکتر علی سلیمان جهان و سرکار
خانم دکتر سیر و صامی سپاسگزارم.
واما: همسر صبور و خانواده کرامی ام صبرتان را سپاس، دلگرمی یایتان را درود، عشقتان را سلام و محبتتان را قدر دانم.

چکیده

در این پایان نامه، فرض می شود R یک حلقه جابجای، موضعی، نوتری و L و L' R -مدول باشند. بعضی از ویژگی های فانکتورهای $\text{Ext}_R^i(L, -)$ و $\text{Tor}_i^R(L, -)$ بررسی می شود. از جمله:

(a) اگر L و L' آرتینی باشند آنگاه $\text{Tor}_i^R(L, L')$ آرتینی و $\text{Ext}_R^i(L, L')$ نوتری روی \widehat{R} هستند.

(b) اگر L آرتینی و L' انعکاسی ماتلیس باشند، آنگاه $\text{Ext}_R^i(L, L')$ ، $\text{Ext}_R^i(L', L)$ و $\text{Tor}_1^R(L, L')$

انعکاسی ماتلیس هستند.

همچنین صفرشدن فانکتورهای $\text{Ext}_R^i(L, -)$ و $\text{Tor}_i^R(L, -)$ بررسی می شود.

واژگان کلیدی: مدول های آرتینی، مدول های مینی ماکس، مدول های انعکاسی.

فهرست مطالب

الف	فهرست مطالب
۱	پیشگفتار
۲	۱ تعاریف و قضایای مقدماتی
۲	۱.۱ تعاریف مقدماتی
۱۰	۲.۱ قضایا و گزاره‌های مقدماتی
۲۳	۲ نتایج اولیه
۲۳	۱.۲ مدول‌های تابی
۲۶	۲.۲ نگاشت طبیعی از $\text{Tor}_i^R(L, L^\vee)$ به $\text{Ext}_R^i(L, L')$
۲۸	۳.۲ عددهای بتی و بسی
۳۳	۴.۲ مدول‌های مینی‌ماکس و انعکاسی ماتلیس
۴۰	۳ ویژگی‌هایی از $\text{Ext}_R^i(M, -)$
۴۰	۱.۳ نوتری بودن $\text{Ext}_R^i(A, L)$
۴۲	۲.۳ انعکاسی ماتلیس بودن $\text{Ext}_R^i(M, M')$
۴۴	۳.۳ کران‌های طول برای $\text{Hom}_R(A, L)$
۴۷	۴ ویژگی‌هایی از $\text{Tor}_i^R(M, -)$
۴۷	۱.۴ آرئینی بودن $\text{Tor}_i^R(A, L)$
۴۸	۲.۴ مینی‌ماکس بودن $\text{Tor}_i^R(M, M')$
۵۰	۳.۴ کران‌های طول برای $A \otimes_R L$
۵۳	۵ مباحثی از دوگان ماتلیس $\text{Ext}_R^i(L, L')$

۵۳	۱.۵
۶۱	۶ صفر شدن Ext و Tor
۶۱	۱.۶ ایده‌آل‌های اوّل وابسته و چسبیده
۶۵	۲.۶ صفر شدن Hom و حاصل ضرب تانسوری
۶۸	۳.۶ عمق و صفر شدن عمق
۷۱	۴.۶ مثال‌ها
۷۶	مراجع
۷۹	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۸۲	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی

پیشگفتار

در طول این پایان نامه، فرض کنید R یک حلقه جابجایی نوتری و موضعی، با ایده‌آل ماکسیمال \mathfrak{m} و میدان خارج قسمتی $k = R/\mathfrak{m}$ باشد. فرض کنید \mathfrak{a} یک ایده‌آل از R باشد، \mathfrak{a} -ادیک R را با $\widehat{R}^{\mathfrak{a}}$ و \mathfrak{m} -ادیک کامل از R را با \widehat{R} و پوشش انژکتیو از k را با $E = E_R(k)$ نشان می‌دهیم. $(-)^{\vee} = \text{Hom}_R(-, E)$ فانکتور دوگان ماتلیس است. این پایان نامه متشکل از بعضی از خاصیت‌های فانکتورهای $\text{Hom}_R(A, -)$ و $A \otimes_R -$ است که A ، R -مدول آرتینی است. اگر A و A' ، R -مدول‌های آرتینی باشند، آنگاه $A \otimes_R A'$ دارای طول متناهی است، این مطلب در گزاره ۱.۶ [۹] ثابت شده است. اگر N ، R -مدول نوتری باشد، آنگاه $\text{Hom}_R(A, N)$ دارای طول متناهی است. این مطالب در نتیجه‌های ۳.۳.۳ و ۳.۳.۴ بیان شده است. و بعضی از ویژگی‌های فانکتورهای $\text{Ext}_R^i(A, -)$ و $\text{Tor}_i^R(A, -)$ بررسی می‌شود. در حالت کلی مدول‌های $\text{Ext}_R^i(A, N)$ و $\text{Tor}_i^R(A, A')$ دارای طول متناهی نیستند.

فصل ۱

تعاریف و قضایای مقدماتی

۱.۱ تعاریف مقدماتی

تمامی تعاریف در این بخش از رفرنس‌های [۱]، [۵]، [۸]، [۱۶]، [۷]، [۲۰]، [۲۲] و [۲۳] بیان شده است.

تعریف ۱.۱.۱. فرض کنیم M یک R -مدول باشد. محمول M^1 را با $\text{Supp}(M)$ یا $\text{Supp}_R(M)$ نمایش

می‌دهند و به صورت $\text{Supp}_R(M) = \{p \in \text{Spec}(R) \mid M_p \neq 0\}$ تعریف می‌شود.

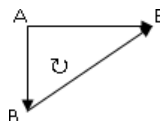
یادآوری: مجموعه همه‌های اول از حلقه R را با $\text{Spec}(R)$ نشان می‌دهند.

تعریف ۲.۱.۱. رادیکال جیکبسون حلقه R ، اشتراک تمام ایده‌آل‌های ماکسیمال از R است، و با $J(R)$ نشان

می‌دهند.

تعریف ۳.۱.۱. یک R -مدول E انژکتیو است، هرگاه به‌عزای هر دو مدول A و B که $A \subset B$ و همریختی

$f: A \rightarrow E$ ، همریختی $g: B \rightarrow E$ موجود باشد که $g|_A = f$ و نمودار زیر جابجای باشد:

¹Supprt

تعریف ۴.۱.۱. فرض کنید M یک زیر مدول از R -مدول انژکتیو E باشد، آنگاه E را یک توسیع انژکتیو از M می‌گویند.

تعریف ۵.۱.۱. فرض کنید M و N دو R -مدول، و $N \subset M$ باشد. هرگاه برای هر زیرمدول A از M ، $A \cap N = 0$ نتیجه دهد $A = 0$ است، آنگاه M را یک توسیع اساسی از N می‌گویند.

تعریف ۶.۱.۱. R -مدول انژکتیو E ، را یک پوشش انژکتیو^۲ از R -مدول M می‌گویند، هرگاه توسیع اساسی M باشد.

تعریف ۷.۱.۱. R -مدول M را مدول ساده می‌گویند هرگاه تنها زیرمدول‌هایش، زیرمدول‌های بدیهی باشند.

تعریف ۸.۱.۱. R -مدول M را نیم‌ساده گویند، هرگاه M جمع مستقیم از مدول‌های ساده باشد. همچنین M نیم‌ساده است، اگر و تنها اگر هر زیرمدولش یک جمع‌وند مستقیم از M باشد [۸].

تعریف ۹.۱.۱. R -مدول M را یکدست گویند هرگاه به‌ازای هر رشته دقیق $N \rightarrow N' \rightarrow 0$ از R -مدول‌ها و R -همریختی‌ها، رشته $M \otimes_R N \rightarrow M \otimes_R N' \rightarrow 0$ دقیق باشد.

تعریف ۱۰.۱.۱. R -مدول M را یکدست باوفا گویند هرگاه M یکدست باشد و برای هر R -مدول N اگر $M \otimes_R N = 0$ آنگاه $N = 0$.

تعریف ۱۱.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه و M یک R -مدول باشد. یک زنجیر از زیر مدول‌های M ،

$$M_0 = M \supset M_1 \supset \dots \supset M_{n-1} \supset M_n = 0$$

ساده باشند. طول^۳ سری ترکیبی از یک مدول به انتخاب سری ترکیبی بستگی ندارد. طول مدول M طول

سری ترکیبی آن مدول است، و با $\text{len}_R M$ نشان داده می‌شود.

^۲ Injective hull

^۳ Length

تعریف ۱۲.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه جابجایی و \mathfrak{p} یک ایده‌آل اول از R باشد. ارتفاع \mathfrak{p} را به صورت

$$ht(\mathfrak{p}) = \sup\{s \mid \mathfrak{p} = \mathfrak{p}_0 \supset \mathfrak{p}_1 \supset \dots \supset \mathfrak{p}_s, \mathfrak{p}_i \in \text{Spec}(R)\}$$

سوپریمم ارتفاع $\mathfrak{p}_i \in \text{Spec}(R)$ را بعد R می‌گویند و با $\dim(R)$ نشان می‌دهند.

تعریف ۱۳.۱.۱. فرض کنید R حلقه جابجایی و V زیر مجموعه‌ای از $\text{Spec}(R)$ باشد. سوپریمم طول زنجیره‌های نزولی اکید $\mathfrak{p}_0 \supset \mathfrak{p}_1 \supset \dots \supset \mathfrak{p}_s$ از ایده‌آل‌های اول در V ، را بعد V می‌گویند و با $\dim(V)$ نشان می‌دهند. بنابراین $\dim(R) = \dim(\text{Spec}(R))$ است. فرض کنید M یک R -مدول باشد، آنگاه $\dim(\text{Supp}(M))$ را بعد M می‌گویند و با $\dim(M)$ نشان می‌دهند.

تعریف ۱۴.۱.۱. فرض کنید R حلقه نوتری، M یک R -مدول متناهی و I ایده‌آلی از R باشد که $IM \neq M$. طول M -دنباله ماکسیمال در I را درجه I روی M می‌گویند و با $\text{grade}(I, M)$ نشان می‌دهند. اگر $IM = M$ آنگاه $\text{grade}(I, M) = \infty$ تعریف می‌شود.

تعریف ۱۵.۱.۱. فرض کنید (R, \mathfrak{m}, k) یک حلقه موضعی نوتری و N یک R -مدول متناهی باشد. درجه ایده‌آل \mathfrak{m} را نسبت به N عمق برای N می‌گویند و با $\text{depth } N$ نشان می‌دهند.

تعریف ۱۶.۱.۱. فرض کنید (R, \mathfrak{m}) یک حلقه موضعی نوتری و $M \neq 0$ یک R -مدول با تولید متناهی باشد. هرگاه $\text{depth}_R(M) = \dim(M)$ آنگاه M را R -مدول کوهن-مکالی می‌گویند. اگر R به عنوان R -مدول، کوهن-مکالی باشد آنگاه R را حلقه کوهن-مکالی^۷ می‌گویند.

تعریف ۱۷.۱.۱. فرض کنیم X مجموعه‌ای ناتهی و τ گردایه‌ای از زیر مجموعه‌های X باشد. τ را توپولوژی روی X می‌نامیم در صورتی که شرایط زیر برقرار باشد:

^۴ Height
^۵ Dimension
^۶ Local ring
^۷ Cohen-Macaulay ring

$$X \in \tau \text{ و } \emptyset \in \tau \text{ (a)}$$

$$\bigcup A_i \in \tau \text{ آنگاه } A_i \subseteq \tau \text{ (b)}$$

$$A \cap B \in \tau \text{ آنگاه } A, B \in \tau \text{ (c)}$$

تعریف ۱۸.۱.۱. فرض کنیم X فضای توپولوژی باشد فضای X را هاوسدورف می‌نامیم، هرگاه برای هر دو

نقطه متمایز $x, y \in X$ مجموعه‌های باز U_x و V_y به قسمی وجود داشته باشند که

$$U_x \cap V_y = \emptyset \text{ و } x \in U_x, y \in V_y$$

تعریف ۱۹.۱.۱. فرض کنید R روی فضای توپولوژی X حلقه باشد. R را حلقه توپولوژی گویند هرگاه

نگاشت‌های عمل‌های حلقه از $R \times R$ به R پوشا باشند.

تعریف ۲۰.۱.۱. فرض کنید D یک گردایه که شامل دو رده، مورفیس‌ها و عضوها است. اگر رده مورفیس‌ها

شامل مورفیس‌همانی باشد و ترکیب مورفیس‌ها خصوصیت شرکت‌پذیری را داشته باشد و ترکیب هر مورفیس

با مورفیس‌همانی، همان مورفیس‌شود، آنگاه به این گردایه رسته یا کاتگوری^۱ می‌گویند.

تعریف ۲۱.۱.۱. فرض کنید \mathcal{G} و \mathcal{D} دو رسته باشند. $F : \mathcal{G} \rightarrow \mathcal{D}$ را یک فانکتور می‌گویند هرگاه در شرایط

زیر صدق کند

$$\text{(a) به ازای هر } A \in \mathcal{G} \text{ آنگاه } F(A) \in \mathcal{D}$$

$$\text{(b) اگر } f : A \rightarrow B \text{ مورفیس‌می در } \mathcal{G} \text{ باشد، آنگاه } F(f) : F(A) \rightarrow F(B) \text{ مورفیس‌می در } \mathcal{D} \text{ است.}$$

$$\text{(c) اگر } A \xrightarrow{f} B \xrightarrow{g} C \text{ مورفیس‌هایی در } \mathcal{G} \text{ باشد، آنگاه } F(g \circ f) = F(g) \circ F(f)$$

$$\text{(d) برای هر } A \in \mathcal{G} \text{ آنگاه } F(1_A) = 1_{F(A)} \text{ باشد.}$$

^۱Category

قرارداد: تعریف بیان شده برای فانکتور همورد است. اگر شرط سوم به صورت $F(g \circ f) = F(f) \circ F(g)$ تغییر کند فانکتور را پادورد می گویند.

تعریف ۲۲.۱.۱. فرض کنید R حلقه جابجای و یکدار، \mathfrak{a} یک ایده آل از R ، M یک R -مدول و N زیر مدولی از M باشد. آنگاه فانکتور کوهمولوژی N نسبت به \mathfrak{a} را به صورت زیر تعریف می کنند:

$$N :_M \langle \mathfrak{a} \rangle := \{m \in M \mid \exists n > 0, \mathfrak{a}^n . m \subseteq N\}$$

$$N :_M \mathfrak{a} := \{m \in M \mid \mathfrak{a} . m \subseteq N\}$$

$$\Gamma_{\mathfrak{a}}(M) := \bigcup_{k=1}^{\infty} (N :_M \mathfrak{a}^k)$$

به $\Gamma_{\mathfrak{a}}(-)$ فانکتور کوهمولوژی موضعی نسبت به \mathfrak{a} می گویند.

تعریف ۲۳.۱.۱. C را همبافت^۹ از R -مدول ها می گویند هرگاه دنباله

$$C : \dots \xrightarrow{\sigma_2} C_2 \xrightarrow{\sigma_1} C_1 \xrightarrow{\sigma_0} C_0 \xrightarrow{\sigma_{-1}} C_{-1} \xrightarrow{\sigma_{-2}} \dots$$

از R -مدول ها و R -همریختی ها موجود باشد، که به ازای هر $n \in \mathbb{Z}$ ، $\sigma_{n-1} \sigma_n = 0$ و C را با $((C_n), (\sigma_n))$ نمایش می دهند.

تعریف ۲۴.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول باشد. دنباله دقیق $\dots \xrightarrow{d_2} I^2 \xrightarrow{d_1} I^1 \xrightarrow{d_0} I^0 \xrightarrow{d_{-1}} M \rightarrow 0$ را یک تحلیل انژکتیو^{۱۰} برای M می گویند هرگاه I^n یک R -مدول انژکتیو باشد.

تعریف ۲۵.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول باشد. $I^* : 0 \rightarrow I^0 \xrightarrow{d_0} I^1 \xrightarrow{d_1} I^2 \xrightarrow{d_2} \dots$ را یک تحلیل

انژکتیو مینیمال برای M می گویند هرگاه یک تحلیل انژکتیو برای M و I^n یک توسیع اساسی برای $\ker d^n$ باشد.

^۹Complex

^{۱۰}Injective resolution

تعریف ۲۶.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول باشد. دنباله دقیق $\circ \rightarrow M \rightarrow F^0 \xrightarrow{d_0} F^1 \xrightarrow{d_1} F^2 \xrightarrow{d_2} \dots$ را یک تحلیل آزاد^{۱۱} برای M می گویند هرگاه F^n یک R -مدول آزاد باشد.

تعریف ۲۷.۱.۱. فرض کنید C_R کاتگوری R -مدول ها و R -همریختی ها و $T(-) : C_R \rightarrow C_R$ یک فانکتور همورد جمعی باشد. همچنین فرض کنید

$$\dots \rightarrow F_i \xrightarrow{d_i} F_{i-1} \xrightarrow{d_{i-1}} \dots \rightarrow F_0 \xrightarrow{\epsilon} M \rightarrow \circ$$

یک تحلیل آزاد^{۱۲} برای R -مدول M باشد. بنابراین، همبافت زیر را داریم

$$\dots \rightarrow T(F_i) \xrightarrow{T(d_i)} T(F_{i-1}) \xrightarrow{T(d_{i-1})} \dots \rightarrow T(F_0) \xrightarrow{T(d_0)} \circ.$$

برای هر $i \geq 0$ R -مدول $\frac{\ker(T(d_n))}{\text{Im}(T(d_{n+1}))}$ را با نماد $L_n T(M)$ نشان می دهند و به آن n امین فانکتور مشتق شده چپ می گویند.

قرارداد: فرض کنید N یک R -مدول چپ باشد. n امین فانکتور مشتق شده چپ $N \otimes_R - = T(-)$ را با علامت $\text{Tor}_n^R(-, N)$ نشان می دهند و به آن فانکتور تابی می گویند.

تعریف ۲۸.۱.۱. فرض کنید C_R کاتگوری R -مدول ها و R -همریختی ها و $T(-) : C_R \rightarrow C_R$ یک فانکتور همورد جمعی باشد. همچنین فرض کنید

$$\circ \rightarrow M \xrightarrow{\epsilon} E^0 \xrightarrow{d^0} E^1 \xrightarrow{d^1} E^2 \rightarrow \dots$$

یک تحلیل انژکتیو برای R -مدول M باشد. بنابراین همبافت زیر را داریم

$$\circ \rightarrow T(E^0) \xrightarrow{T(d^0)} T(E^1) \xrightarrow{T(d^1)} T(E^2) \rightarrow \dots$$

^{۱۱} Free resolution

^{۱۲} Free resolution

برای هر $i \geq 0$ ، R -مدول $\frac{\ker(T(d^n))}{\text{Im}(T(d^{n-1}))}$ را با نماد $R^n T(M)$ نشان می‌دهند و به آن n امین فانکتور مشتق شده راست $T(-)$ می‌گویند.

قرارداد: فرض کنید N یک R -مدول چپ باشد. n امین فانکتور مشتق شده راست $T(-) = \text{Hom}_R(N, -)$ را با علامت $\text{Ext}_R^n(N, -)$ نشان می‌دهند و به آن فانکتور توسعه می‌گویند.

تعریف ۲۹.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه نوتری و m یک ایده‌آل از R باشد. هرگاه هر عضو $m+1$ و ارون‌پذیر باشند، آنگاه به R حلقه زارسکی^{۱۳} می‌گویند.

مثال ۳۰.۱.۱. حلقه‌های موضعی و \mathfrak{a} -ادیک کامل، حلقه‌های زارسکی می‌باشند.

تعریف ۳۱.۱.۱. فرض کنید M یک مدول روی حلقه R باشد. $x \in R$ را روی M منظم می‌گویند هرگاه به ازای هر $z \in M$ اگر $xz = 0$ آنگاه $z = 0$.

تعریف ۳۲.۱.۱. فرض کنید I یک مجموعه جزئاً مرتب و برای هر $i, j \in I$ وجود دارد $k \in I$ که $k \leq i, j$ و $\{M_i\}$ خانواده‌ای از R -مدول‌ها باشد. هرگاه R -همریختی $f_{ij} : M_j \rightarrow M_i$ وجود داشته باشد که در شرایط زیر صدق کند

$$f_{ii} = id_{M_i} \quad (\text{a})$$

$$f_{ik} = f_{ij} \circ f_{jk} \quad \text{اگر } i \leq j \leq k \quad (\text{b})$$

به $((M_i), (f_{ij}))$ یک دستگاه معکوس از R -مدول‌های M_i می‌گویند.

تعریف ۳۳.۱.۱. فرض کنید $((M_i), (f_{ij}))$ یک دستگاه معکوس از R -مدول‌ها و R -همریختی‌ها باشد. R -مدول M و R -همریختی $f_i : M \rightarrow M_i$ که $i \in I$ ، $f_i = f_{ij} \circ f_j$ را در نظر بگیرید.

^{۱۳}Zariski Ring

$(M, (f_i))$ را حد معکوس $((M_i), (f_{ij}))$ می‌گویند، هرگاه به‌عزای R -مدول N و خانواده R -همریختی‌های $h_i : N \rightarrow M_i$ که $h_i = f_{ij} \circ h_j$ است، همریختی منحصر به فرد $f : N \rightarrow M$ وجود داشته باشد که $h_i = f_i \circ f$ است.

تعریف ۳۴.۱.۱. فرض کنید R یک حلقه، I یک ایده‌آل از R و M یک R -مدول باشد. سپس

$$M \supset IM \supset I^2M \supset I^3M \dots$$

همچنین R -همریختی‌های $f_{ij} : M/I^jM \rightarrow M/I^iM$ را با تعریف $f_{ij}(x + I^jM) = x + I^iM$ که $i \leq j$ را داریم. بنابراین $((M/I^iM), (f_{ij}))$ دستگاه معکوس روی Z_+ است. حد معکوس این دستگاه معکوس را I -ادیک کامل M ^{۱۴} می‌گویند و با \widehat{M} نشان می‌دهند.

$$\begin{aligned} \widehat{M} &= \varprojlim M/I^nM = \{(x + IM, x + I^2M, \dots) : x_i + I^iM = f_{ii+1}(x + I^{i+1}M)\} \\ &= \{(x + IM, x + I^2M, \dots) : x_i \stackrel{I^iM}{\equiv} x_{i+1}\} \end{aligned}$$

تعریف ۳۵.۱.۱. فرض کنید R حلقه، I ایده‌آلی از R و M یک R -مدول باشد. هرگاه $M \cong \widehat{M}$ ، M را I -ادیک کامل می‌گویند. R را یک I -ادیک کامل می‌گویند، هرگاه بعنوان R -مدول، I -ادیک کامل باشد.

تعریف ۳۶.۱.۱. فرض کنید M یک R -مدول باشد. $\text{Ann}_R(M) = \{r \in R : rx = 0, \forall x \in M\}$ را پوچساز M می‌گویند. پوچساز $x \in M$ به صورت $\text{Ann}_R(x) = \{r \in R : rx = 0\}$ تعریف می‌شود. پوچساز M یک ایده‌آل برای R است. $\text{Ann}_R(M) = \bigcap_{x \in M} \text{Ann}_R(x)$ واضح است.

تعریف ۳۷.۱.۱. فرض کنید R حلقه کوهن-مکالی و موضعی با میدان خارج قسمتی k باشد. R -مدول متناهیاً تولید شده D را مدول دوگان برای R می‌گویند هرگاه

$$\text{Ext}_R^i(k, D) \cong \begin{cases} 0 & i \neq \dim(R) \\ k & i = \dim(R) \end{cases}$$

بنابر تبصره ۱۵.۵.۹ از [۸] اگر R حلقه موضعی گورنشتاین باشد مدول دوگانش R می‌شود.

^{۱۴}adic complete

تعریف ۳۸.۱.۱. فرض کنید R حلقه و M یک R -مدول باشد. $m \in M$ را بخش پذیر بر $r \in R$ می گویند، هرگاه عنصری چون $m' \in M$ موجود باشد که $rm' = m$. مدول M را بخش پذیر می گویند هرگاه به ازای هر $m \in M$ بر هر مقسوم علیه غیر صفر $r \in R$ بخش پذیر باشد.

تعریف ۳۹.۱.۱. حلقه موضعی و نوتری R را گورنشتاین می گویند، هرگاه در یکی از شرایط قضیه ۵۴.۲.۱ صدق کند.

۲.۱ قضایا و گزاره های مقدماتی

گزاره ۱.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه نوتری، موضعی با ایده آل ماکسیمال \mathfrak{m} باشد، آنگاه دقیقاً یکی از شرطهای زیر درست است:

$$(a) \text{ برای هر } n \in \mathbb{N}_0, \mathfrak{m}^n \neq \mathfrak{m}^{n+1}.$$

$$(b) \text{ } n \in \mathbb{N}_0 \text{ موجود است که } \mathfrak{m}^n = 0, \text{ در این مورد } R \text{ یک حلقه موضعی آرتینی است.}$$

برهان: به گزاره ۶.۸ از [۱] مراجعه کنید.

گزاره ۲.۲.۱. فرض کنید M یک R -مدول، \mathfrak{a} یک ایده آل از R و $i \in \mathbb{N}$ باشد، آنگاه

$$\text{Supp}_R(H_{\mathfrak{a}}^i(M)) \subseteq \text{Supp}_R(M) \cap V(\mathfrak{a})$$

همچنین اگر M با تولید متناهی و $\mathfrak{a}M = M$ باشد، آنگاه برای هر $j \in \mathbb{N}_0$ ، $H_{\mathfrak{a}}^j(M) = 0$.

برهان: به تمرین ۶.۲.۶ از [۵] مراجعه کنید.

گزاره ۳.۲.۱. فرض کنید R حلقه و \mathfrak{a} -ادیک کامل R ، با \widehat{R} نشان داده شود. اگر \widehat{R}_n یک زیر گروه از \widehat{R} ،

$$\widehat{R}/\widehat{R}_n \cong R/R_n \text{ آنگاه}$$

برهان: به نتیجه ۴.۱۰ از [۱] مراجعه کنید.

لم ۴.۲.۱. فرض کنید G یک گروه آبدلی توپولوژی و H اشتراک همه همسایگی‌های صفر در G باشد، آنگاه

(a) H زیرگروه است.

(b) H بستاری از صفر.

(c) G/H هاسدرف است.

(d) G هاسدروف است اگر و تنها اگر $H = \{0\}$.

برهان: به لم ۱.۱۰ از [۱] مراجعه کنید.

گزاره ۵.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه نوتری، \mathfrak{a} و \mathfrak{b} ایده‌آل‌هایی در R باشند. آنگاه $R - \mathfrak{a}$ مدول \mathfrak{a} - ادیک کامل

M را با $\widehat{M^{\mathfrak{a}}}$ و \mathfrak{b} - ادیک کامل را با $\widehat{M^{\mathfrak{b}}}$ نشان می‌دهند. اگر M متناهی مولد باشد، آنگاه $\widehat{M^{\mathfrak{a} + \mathfrak{b}}} = \widehat{M^{\mathfrak{a}}} \widehat{M^{\mathfrak{b}}}$.

برهان: به تمرین ۵.۱۰ از [۱] مراجعه کنید.

گزاره ۶.۲.۱. فرض کنید R حلقه نوتری و \mathfrak{a} یک ایده‌آل از R باشد. آنگاه $\widehat{R^{\mathfrak{a}}}$ روی R باوفا یکدست است،

اگر و تنها اگر R یک حلقه زارسکی برای \mathfrak{a} - توپولوژی باشد.

برهان: به تمرین ۷.۱۰ از [۱] مراجعه کنید.

قضیه ۷.۲.۱. فرض کنید $f: R \rightarrow S$ یک همریختی حلقه‌ای یکدست باوفا و S یکدار باشد.

(a) برای هر R - مدول M ، اگر $S \otimes_R M \rightarrow M \otimes_R M$ ، $(m \mapsto m \otimes 1)$ انژکتیو باشد، آنگاه f انژکتیو است.

(b) اگر \mathfrak{a} یک ایده‌آل از R باشد، آنگاه $\mathfrak{a}S = \mathfrak{a} \cap S$.

برهان: به قضیه ۵.۷ از [۱۶] مراجعه کنید.

قضیه ۸.۲.۱. فرض کنید R و S دو حلقه یکدار، A یک R -مدول راست، C یک S -مدول راست و B هم

$$\tau : \text{Hom}_S(B \otimes_R A, C) \longrightarrow \text{Hom}_R(A, \text{Hom}_S(B, C))$$

موجود است. و در حالتی که C یک S -مدول راست، B یک $(R - S)$ -دو مدول و A یک R -مدول

$$\text{راست باشند، یکرختی } \tau' : \text{Hom}_S(A \otimes_R B, C) \longrightarrow \text{Hom}_R(A, \text{Hom}_S(B, C)) \text{ موجود است.}$$

برهان: به قضیه ۱۱.۲ از [۱۹] مراجعه کنید.

قضیه ۹.۲.۱. فرض کنید R حلقه نوتری و یکدار باشد، آنگاه برای $(R - S)$ -دو مدول E ، شرایط زیر

هم‌ارزند

$$(a) \quad E \text{ یک } R\text{-مدول انژکتیو است؛}$$

$$(b) \quad \text{برای } S\text{-مدول‌های انژکتیو } E, E', \text{ Hom}_S(E, E') \text{ یک } R\text{-مدول راست یکدست است.}$$

برهان: به قضیه ۱۶.۲.۳ از [۸] مراجعه کنید.

قضیه ۱۰.۲.۱. فرض کنید $T(A)$ یک فانکتور جمعی دقیق از یک مدول دلخواه A ، و X یک همبافت باشد.

اگر T فانکتور همورد در A باشد، آنگاه برای هر n ، $H_n(T(X)) \cong T(H_n(X))$ ، و اگر T فانکتور پادورد

باشد، آنگاه $H_n(T(X)) \cong T(H^n(X))$ است.

برهان: به قضیه ۱.۶ از [۱۸] مراجعه کنید.

لم ۱۱.۲.۱. فرض کنید S و R حلقه‌های یکدار، C یک S -مدول راست، B یک $(R - S)$ -دو مدول و

A یک R -مدول چپ باشند. اگر A با تولید متناهی و C انژکتیو باشد، آنگاه

$$\text{Hom}_S(B, C) \otimes_R A \cong \text{Hom}_S(\text{Hom}_R(A, B), C)$$

برهان: به قضیه ۶۰.۳ از [۲۰] مراجعه کنید.

قضیه ۱۲.۲.۱. فرض کنید S و R حلقه‌های یک‌دگر، A یک R -مدول چپ، B یک $(S - R)$ -دومدول و

C یک S -مدول چپ انژکتیو باشند، آنگاه

$$\text{Ext}_R^i(A, \text{Hom}_S(B, C)) \cong \text{Hom}_S(\text{Tor}_i^R(B, A), C)$$

برهان: به قضیه ۱.۲.۳ از [۸] مراجعه کنید.

قضیه ۱۳.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه نوتری، M یک R -مدول و $\mathfrak{p} \in \text{Spec}(R)$ باشد، آنگاه:

$$\mu_i(\mathfrak{p}, M) = \dim_{k(\mathfrak{p})} \text{Ext}_{R_{\mathfrak{p}}}^i(k(\mathfrak{p}), M_{\mathfrak{p}}) = \dim_{k(\mathfrak{p})} (\text{Ext}_R^i(R/\mathfrak{p}, M))_{\mathfrak{p}}$$

که $k(\mathfrak{p}) = R_{\mathfrak{p}}/\mathfrak{p}R_{\mathfrak{p}}$ میدان خارج قسمتی از حلقه موضعی $R_{\mathfrak{p}}$. اگر M یک R -مدول با تولید متناهی

باشد، آنگاه $\mu_i(\mathfrak{p}, M) < \infty$ است.

برهان: به قضیه ۷.۱۸ از [۱۶] مراجعه کنید.

قضیه ۱۴.۲.۱. فرض کنید (R, \mathfrak{m}, k) حلقه موضعی نوتری و $E = E(k)$ پوشش انژکتیو از k باشد. برای

هر R -مدول M ، $M^{\vee} := \text{Hom}_R(M, E)$ را در نظر می‌گیریم.

(a) اگر M یک R -مدول با طول متناهی باشد، آنگاه $\text{len}_R(M) = \text{len}_R(M^{\vee})$ و نگاشت $M \rightarrow M^{\vee\vee}$

یکریختی است.

(b) E به عنوان یک R -مدول آرتینی است و همچنین بعنوان \widehat{R} -مدول. رسته R -مدول‌های نوتری

را با \mathcal{N} و رسته R -مدول‌های آرتینی را با \mathcal{A} نمایش می‌دهیم. اگر $M \in \mathcal{N}$ آنگاه $M^{\vee} \in \mathcal{A}$ و

$$M \cong M^{\vee\vee} \text{ و } M^{\vee} \in \mathcal{N} \text{ آنگاه } M \in \mathcal{A} \text{ همچنین اگر } M \in \mathcal{A} \text{ آنگاه } M^{\vee} \in \mathcal{N} \text{ و } M \cong M^{\vee\vee}$$

برهان: به قضیه ۶.۱۸ از [۱۶] مراجعه کنید.

گزاره ۱۵.۲.۱. فرض کنید \mathfrak{a} یک ایده‌آل از R ، E یک R -مدول انژکتیو باوفا و M یک همبافت از R -مدول‌ها باشند، آنگاه

$$\text{depth}_R(\mathfrak{a}, M) = \text{width}_R(\mathfrak{a}, M^\vee)$$

$$\text{width}_R(\mathfrak{a}, M) = \text{depth}_R(\mathfrak{a}, M^\vee)$$

برهان: به گزاره ۴.۴ از [۱۰] مراجعه کنید.

گزاره ۱۶.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه باشد. M و N ، دو R -مدول و $I = \text{Ann}(N)$ باشد.

(a) اگر I شامل یک عضو M -منظم باشد، آنگاه $\text{Hom}_R(N, M) = 0$ است.

(b) اگر N با تولید متناهی، R نوتری و $\text{Hom}_R(N, M) = 0$ باشد، آنگاه I شامل یک عضو M -منظم است.

برهان: به گزاره ۳.۲.۱ از [۷] مراجعه کنید.

قضیه ۱۷.۲.۱. فرض کنید (R, \mathfrak{m}, k) حلقه موضعی و $E = E(k)$ پوشش انژکتیو از k باشد. یک R -مدول

M آرتینی است، اگر و تنها اگر $n \leq 1$ موجود باشد که $M \subset E(k)^n$.

برهان: به گزاره ۳.۴.۳ از [۸] مراجعه کنید.

گزاره ۱۸.۲.۱. فرض کنید R حلقه جابجای و یکدار باشد، آنگاه R -مدول M نوتری است، اگر و تنها اگر M^\vee آرتینی باشد.

برهان: به نتیجه ۴.۴.۳ از [۸] مراجعه کنید.

گزاره ۱۹.۲.۱. فرض کنید (R, \mathfrak{m}, k) حلقه موضعی نوتری و $E = E(k)$ پوشش انژکتیو از k باشد. اگر

M^\vee روی R نوتری باشد، آنگاه M روی R آرتینی است $((-)^\vee = \text{Hom}_R(-, E))$.

برهان: به نتیجه ۵.۴.۳ از [۸] مراجعه کنید.

قضیه ۲۰.۲.۱. یک R -مدول M انعکاسی ماتلیس است، اگر و تنها اگر M دارای یک زیر مدول با تولید متناهی S باشد، که M/S آرتینی است و R/I حلقه موضعی کامل باشد، $I = \text{Ann}(M)$ است.

برهان: به قضیه ۱۲ از [۴] مراجعه کنید.

قضیه ۲۱.۲.۱. فرض کنید $0 \rightarrow M' \rightarrow M \rightarrow M'' \rightarrow 0$ یک دنباله دقیق از R -مدولها باشد. آنگاه M نوتری (آرتینی) است، اگر و تنها اگر M' و M'' نوتری (آرتینی) باشند.

برهان: به قضیه ۷.۳.۲ از [۸] مراجعه کنید.

قضیه ۲۲.۲.۱. فرض کنید R حلقه باشد. R -مدول M متناهی طول است، اگر و تنها اگر M آرتینی و نوتری باشد.

برهان: به قضیه ۱۷.۳.۲ از [۸] مراجعه کنید.

گزاره ۲۳.۲.۱. فرض کنید R یک حلقه که $R/J(R)$ نیم ساده و $J(R)$ پوچ توان باشد، آنگاه R -مدول M نوتری است، اگر و تنها اگر M یک R -مدول آرتینی باشد.

برهان: به گزاره ۲۰.۳.۲ از [۸] مراجعه کنید.

گزاره ۲۴.۲.۱. فرض کنید R حلقه آرتینی باشد، آنگاه $R/J(R)$ نیم ساده و $J(R)$ پوچ توان است.

برهان: به گزاره ۲۲.۳.۲ از [۸] مراجعه کنید.

گزاره ۲۵.۲.۱. اگر $0 \rightarrow M' \rightarrow M \rightarrow M'' \rightarrow 0$ یک دنباله دقیق از R -مدولها باشد، آنگاه M انعکاسی ماتلیس است، اگر و تنها اگر M' و M'' انعکاسی ماتلیس باشند.

برهان: به تمرین ۲.۳ از [۸] مراجعه کنید.